

de Minister van Justitie en Veiligheid
de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk

Bijlagen
5

nota

Nota naar aanleiding van het verslag intrekking NL'schap

1. Aanleiding

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 10 november jl. verslag uitgebracht over het wetsvoorstel tot permanentmaking van de bevoegdheid tot intrekking van het Nederlanderschap. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening bij de Tweede Kamer. De door MJenV gevraagde schriftelijke reactie aan de CTIVD is eveneens gereed.

2. Geadviseerde besluiten

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

- SJenV: het ondertekenen en indienen van de nota naar aanleiding van het verslag (bijlage 1) en de daarbij behorende aanbiedingsbrief (bijlage 2) bij de Tweede Kamer, mede namens MJenV;
- MJenV: het ondertekenen en versturen van de schriftelijke reactie aan de CTIVD (bijlage 5). Een afschrift daarvan wordt aan de TK verstuurd.

3. Kernpunten

Er is duidelijke steun van VVD, CDA en SGP. De overige fracties die inbreng hebben geleverd zijn kritisch en zetten vraagtekens bij nut en noodzaak van de bevoegdheid. Ook wordt gesteld dat de intrekking van het Nederlanderschap het strafrecht doorkruist. Tot slot zijn veel vragen gesteld over de brief van de CTIVD van 2 november jl.

4. Toelichting

Sinds 2017 maakt artikel 14, vierde lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) het mogelijk het Nederlanderschap in te trekken van een persoon die zich buiten het Koninkrijk bevindt en zich heeft aangesloten bij een terroristische strijdgroep. Als gevolg van een horizonbepaling vervalt deze bevoegdheid van rechtswege op 1 maart 2022. Dit wetsvoorstel schrapt deze bepaling, zodat deze bevoegdheid permanent wordt. Tevens is voorzien in een noodzakelijke grondslag voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard en wordt de (bij amendement) ingevoerde taak van de CTIVD om toezicht te houden op de intrekking van het Nederlanderschap geschrapt.

4.1 Nota naar aanleiding van het verslag

Er is inbreng geleverd door VVD, D66, CDA, PvdA, GL, BIJ1, Volt, SGP en SP. Er is expliciete steun van VVD, CDA en SGP. De overige fracties zijn kritisch. De gestelde vragen zien vooral op nut en noodzaak van de bevoegdheid en de bijdrage daarvan aan de bescherming van de nationale veiligheid, en op de vraag of de regering niet meer zou moeten inzetten op strafrechtelijke vervolging. Ook zijn veel vragen gesteld over de positie van de CTIVD. De geleverde inbreng is hierna op hoofdlijnen weergegeven, voorzien van een reactie.

- *Door de intrekking van het Nederlanderschap worden de strafrechtelijke belangen op onaanvaardbare wijze doorkruist.*
De regering hecht er groot belang aan dat uitreizigers die worden verdacht van terroristische misdrijven worden berecht. Dat betekent echter niet dat de intrekking van het Nederlanderschap niet noodzakelijk kan zijn. Hoewel de strafrechtelijke aanpak van terrorisme de laatste jaren aanzienlijk is versterkt, kan de inzet van het strafrecht niet voorkomen dat een persoon die zich in het buitenland bevindt, zich aldaar heeft aangesloten bij een terroristische organisatie en is getraind in het gebruik van geweld of het gebruik daarvan heeft gefaciliteerd, terugkeert naar het Koninkrijk. Het kan dan bezwaarlijk zijn die terugkeer af te wachten. Ook in dat geval is de intrekking van het Nederlanderschap echter geen automatisme: in elk individueel geval wordt beoordeeld of de intrekking opportuun is. Die afweging kan er inderdaad toe leiden dat de nationale veiligheid prevaleert over strafrechtelijke opsporing en vervolging.
- *Niet is vast te stellen dat de intrekking van het Nederlanderschap er daadwerkelijk toe heeft geleid dat personen niet zijn teruggekeerd. Door de intrekking wordt een dreiging vanuit het buitenland bovendien niet weggenomen.* In dit verband is erop gewezen dat door het WODC weliswaar is geconcludeerd dat de daadwerkelijke effectiviteit zich lastig laat vaststellen, maar het WODC heeft ook vastgesteld dat geen van de personen van wie het Nederlanderschap is ingetrokken, op legale wijze naar Nederland is teruggekeerd. Slechts in twee gevallen geval was alsnog sprake van terugkeer, omdat betrokkene door een derde land was uitgezet naar Nederland. Er zijn geen andere gevallen bekend van feitelijke, illegale terugkeer. Hieruit kan worden afgeleid dat de intrekking legale terugkeer voorkomt, en illegale terugkeer bemoeilijkt.
- *Niet valt in te zien dat na 1 maart 2022 nog belang bestaat bij de bevoegdheid om het Nederlanderschap in te trekken.* In reactie hierop is verwezen naar het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 55, waaruit volgt dat de belangrijkste terroristische dreiging blijft uitgaan van (uitgereisde) jihadisten en terugkeerders, en op de onzekere toekomstige ontwikkelingen.
- *Tot slot zijn vragen gesteld over de brief van de CTIVD van 2 november jl.* Hierop is geantwoord dat het frame dat het Nederlanderschap wordt ingetrokken zonder toezicht en zonder rechtelijke toetsing onjuist is. Voorts is uitgelegd dat de CTIVD er ten onrechte van uit gaat dat met het onderhavige wetsvoorstel uitdrukkelijk niet wordt vooruitgelopen op het wetsvoorstel grondslagen NCTV. Tot slot is verduidelijkt dat de CTIVD wel degelijk is betrokken bij de voorbereiding van het onderhavige wetsvoorstel. Zoals tijdens het stafoverleg met MJenV op 9 november jl. is besproken gaat, samen met deze nota naar aanleiding van het verslag, daarom ook een schriftelijke reactie uit naar de CTIVD (bijlage 5).

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk

4.2 Ontwikkelingen hiervoor

Bij nota van 12 augustus 2020 bent u geïnformeerd over de resultaten van het evaluatieonderzoek dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) is uitgevoerd.

Naar aanleiding van de nota van 12 oktober 2021 heeft u, na bespreking in de coalitie, besloten om het onderhavige wetsvoorstel in (internet)consultatie te geven.

Met de nota van 11 maart 2021 bent u geïnformeerd over de uitkomsten van de (internet)consultatie en heeft u ingestemd met het aanhangig maken van het

wetsvoorstel bij de ACKR en de RMR. In die nota is ingegaan op de ontvangen consultatiereacties en de wijze waarop deze zijn verwerkt.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**

In de nota van 24 augustus 2021 is ingegaan op het advies van de Afdeling Advisering en de wijze waarop dat is verwerkt. Het wetsvoorstel is daarna opnieuw aan de RMR voorgelegd en vervolgens ingediend bij de Tweede Kamer.

Datum
12 november 2021

Ons kenmerk

4.3 Politieke context

De intrekking van het Nederlanderschap krijgt veel politieke aandacht. Dat geldt temeer na de brief van de CTIVD van 2 november jl., die door verschillende media is opgemerkt en waarin ten onrechte wordt gesteld dat de intrekking zonder toezicht en rechterlijke toetsing gebeurt.

Tijdens de parlementaire behandeling in 2016 was de politiek verdeeld. Het toenmalige wetsvoorstel werd gesteund door VVD, CDA, SGP, PVV en 50Plus (in de TK ook de toenmalige coalitiepartner PvdA). Andere partijen vroegen zich af of Nederland niet meer verantwoordelijkheid zou moeten nemen voor zijn eigen onderdanen (D66, CU, SP, GL). Dit speelveld lijkt niet te zijn veranderd.

4.4 Communicatie

DCOM is op de hoogte.

4.5 Afstemming

NCTV, DMB, IND en BZK.

Bijlagen (5)

1. Nota naar aanleiding van het verslag;
2. Aanbiedingsbrief;
3. Verslag;
4. Brief van CTVID 2 november jl;
5. Brief aan CTIVD.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

-